

Tarkastuslautakunta

4.4.2025

Arviointikertomus toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä tarkastuslautakunnan valitsemien painopistealueiden toteutumisesta 1.1.2024 – 31.12.2024

ISLABin yhtymäkokoukselle

Talousarviovuosi 2024 oli toinen ISLAB hyvinvointiyhtymän toimintavuosi.

Hyvinvointiyhtymän perussopimuksen 29 §:n mukaan hallinnon ja talouden tarkastuksesta, tarkastuslautakunnan tehtävistä ja muista lautakunnan työskentelyyn liittyvistä asioista on säädetty hyvinvointialueesta annetussa laissa ja määrätty hallintosäännössä.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 125 §:n mukaan tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa aluevaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään aluevaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa aluevaltuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Hallintosäännön 61 §:n mukaan lautakunta antaa yhtymäkokoukselle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset, arvio yhtymäkokouksen yhtymälle ja konsernille asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta edellisenä vuonna, sekä tarvittaessa arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella ja taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden riittävyttä talouden tasapainotuksen kannalta. Lautakunta esittää arvionsa myös mahdollisista tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista sekä asianomaisten niistä antamista selityksistä ja hallituksen lausunnosta.

ISLABin yhtymäkokous on hyväksynyt talousarvion vuodelle 2024 (13.12.2023 / 19 §) ja sen sisältämät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Yhtymäkokous joutui loppusyksystä (6.11.2024 / 30 §) muuttamaan talousarviota ja taloudellisia tavoitteita vuodelle 2024. Suurimpana muutoksena arvioitujen toimintatuottojen pienentäminen 2,8 miljoonalla eurolla sekä toimintamenojen alentaminen noin miljoonalla eurolla. Näillä toimilla arvioidun alijäämän määrä pienentyi noin 1,2 miljoonaan euroon.

Tässä arviointisuunnitelmassa esitetään talousarvion 2024 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen muutetun talousarvion mukaisesti. Lisäksi annetaan arviointitietoa tarkastuslautakunnan päättämistä arviointisuunnitelman painopistealueista vuodelle 2024.

Tarkastuslautakunta

4.4.2025

Tarkastuslautakunnan työskentely

Hyvinvointiyhtymän tarkastuslautakunta piti kokouksia, jotka olivat teemoitettuja seuraavasti:

- 16.2.2024 arviointisuunnitelman 2023–2025 ensimmäinen käsittely
- 5.4.2024, tilinpäätökseen 2023 liittyvät asiat, arviointikertomus vuodelta 2023,
- 23.5.2024 arviointisuunnitelman hyväksyminen 2023–2024
- 23.8.2024 tilannekatsauskokous
- 8.11.2024 talousarviomuutosasia, ISLABin hallituksen puheenjohtajiston kuuleminen, pj. Ilkka Pirskanen ja varapj. Mia Simpanen
- 13.12.2024 tilintarkastussuunnitelma vuodelle 2024

Talousarvion 2024 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilinpäätösasiakirjassa s. 44 toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on kirjattu kaavion muotoon. Kaavion alle on kootusti kirjattu tarkastuslautakunnan havainnot. Tummennetulla tekstillä on tarkastuslautakunnan huomiot hallitukselle.

Tarkastuslautakunta

4.4.2025

	Mittari	TA 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma	Sitovuus
Tuloksekellinen toiminta - Talous					
Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen	Tilikauden yli-/alijäämä	Ylijäämä vähintään talousarvion mukainen	Toteutuu talousarvion mukaisesti talousarviowonona	Toteutui muutettua talousarviota paremmin	yhtymäkokous
Investointisuunnitelman pitävyys	Investointisuunnitelman	Kokonaissumma ei ylity		Kokonaissumma ei ylity	yhtymäkokous
Vuosikate riittää poistoihin	Vuosikate	Kattaa sumupoistot viimeistään TP2027		Toimenpiteet etenevät, lisätoimia tarvitaan	hallitus
Kustannusten hallinta	Toimintakate	Toteutuu talousarvion mukaisesti		Toteutui muutettua talousarviota paremmin	hallitus
Lähellä asiakasta - Asiakas					
Asiakaskokemus on erinomainen					hallitus
* Henkilöasiakas (kum.)	NPS	> 75		79	
* terveydenhuollon asiakas		> 60		36	
* omistaja-asiakas		> 70		75	
Kilpailukykyiset palvelut - Tuotanto					
Palvelut ovat kilpailukykyisiä	Palveluverkko- ja tuotantosuunnitelman mukainen toiminta	Toimenpiteiden toteuttaminen		Toimenpiteet etenevät aikataulussa	hallitus
Huolehditaan kaikissa tilanteissa laadukkaasta ja asiakastarpeista vastaavasta analytiikasta ja luotettavasta asiantuntijuuudesta	Virheellisten tulosten osuus	< 0,01 % vastatuista tuloksista		0,0014 %	hallitus
	Sairaalalaboratorien vastausaika	Yli 90 % tuloksista vastattu 120 min kuluessa		Yli 90 % tuloksista vastattu (Q4/24)	hallitus
				Puho 41 min	
				Joensuu 62 min	
	Potilasvahinkoilmoitukset	< 10 kpl/ vuosi		1	hallitus
Houkutteleva ja hyvinvoiva osajayhteisö - Henkilöstö					
Henkilöstön työhyvinvointi ja henkilöstökokemus paranee	Sairauspoissaolopäivät	< 15,6 kalenteripäivä/ hlö/ vuosi		17,3	hallitus
	NPS	> 20		-7 (Q4/24)	hallitus
ISLAB on houkutteleva työnantajaorganisaatio	Avoimien tehtävien ja virkojen täyttöaste ensimmäisellä hakukierroksella	90 %		45 %*	hallitus
				*Kesä-joulukuu 2024. Tietoa ei pystytty raportoimaan alkuvuodelta.	
Osaamisen varmistaminen omien sekä organisaation asettamien tavoitteiden mukaisesti	Täydennyskoulutuksiin osallistumisten määrä	80 % henkilöstöstä/ vuosi		78 %	hallitus
Innovatiivinen asiantuntijakumppani - Tutkimus ja opetus					
Teemme tieteellistä tutkimusta	Aloitetaan vähintään 2 uutta tutkimusta/vuosi	2		2	hallitus
Opiskelijajohjaus on laadukasta	Cles+ T	8,7		8,8	hallitus

Tarkastuslautakunta

4.4.2025

Tuloksellisuus

1. Tilikauden tulos osoitti alijäämä -261 643 €. Muutetussa talousarviossa oli asetettu tavoitteeksi -1 202 129 € alijäämä. On kuitenkin huomioitava, että alkuperäinen talousarvio sisälsi +273 617 €:n ylijäämän. Tämän kertomuksen alkuosassa on kerrottu syyt miksi talousarviota tuli muuttaa ja tarkastuslautakunta yhtyy hallituksen ja yhtymäkokouksen perusteisiin. Muutoksen taustalla on suuri muutos kysyntätekijöissä ja siksi myyntituottojen raju aleneminen. Tuloksen osalta muutetun talousarvion tavoitetasoon päästiin ja saatiin eräänlainen ”torjuntavoitto” alijäämän suuruuden suhteen.
2. Tavoite investointisuunnitelman pitävyydestä toteutui. Osa investoinneista siirtyi lähitulevaisuuteen.
3. Tavoite vuosikatteen riittämisestä suunnitelman mukaisiin poistoihin ei toteutunut.
4. Tarkastuslautakunnalle esitettiin jokaisessa kokouksissa talouden toteutumamaraportit ajantasaisesti ja realistisesti.
5. **Tarkastuslautakunta pitää hyvänä suorituksena sitä, että ISLAB onnistui hyvin kustannustenhallinnassa. Toimintakulut toteutuivat peräti -2,5 M€ pienempinä kuin alkuperäisessä talousarviossa oli arvioitu. Lisäksi ne alittivat muutetunkin talousarvion n. -1,5 M€:lla.**
6. **Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota vuosikatteen (+275 186 €) ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä arvonalentumisen (-1 437 625 €) väliseen epätasapainoon.**
7. **Tarkastuslautakunta kiinnitti vuoden 2023 tavoin useassa kokouksessa huomiota tehtyyn tasejärjestelyyn. Edellisten tilikausien yli-/alijäämätilillä ollut pääoma, 5,6 M€:a ei siirtynyt hyvinvointiyhtymälle transitiossa vaan ISLABin aiemmille omistajille. Tämä ja tuotannon väheneminen sekä kustannusten nousu ovat lisänneet merkittävästi maksuvalmiuteen liittyviä riskejä.**

Lähellä asiakasta – asiakas (NPS)

8. Asiakaskokemuksen myönteisyys -tavoite toteutui omistaja-asiakkaiden suhteen, NPS 75 tavoitteen ollessa 70.
9. Asiakaskokemus toteutui myös henkilöasiakkaiden suhteen, NPS 79 tavoitteen ollessa 75.
10. Asiakaskokemus ei toteutunut terveydenhuollon asiakkaiden suhteen, NPS 36 tavoitteen ollessa 36. Lisäksi tämä indikaattori heikkeni vuosiin 2023 ja 2022 verrattuna.

Tarkastuslautakunta

4.4.2025

- 11. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että omistaja-asiakkainen ja henkilöasiakkaiden osalta asiakaskokemuksen kehitys on ollut positiivinen vuosiin 2022 ja 2023 verrattuna.**
- 12. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota terveydenhuollon asiakkaiden asiakaskokemukseen. Tilinpäätösasiakirjassa mainittu viestinnän merkityksen korostaminen lienee oikeansuuntainen toimenpide.**

Kilpailukykyiset palvelut -Prosessit

13. Palveluverkko- ja tuotantosuunnitelman mukainen toimintaa on toteutettu ja tällä on ollut merkitystä kustannustehokkuuteen myös TA-vuoden 2024 aikana. ISLABin taloussuunnitelmassa on linjattu, että vuoden 2025 sopeutusohjelma ja muut tuottavuustoimet tasapainottavat talouden niin, että vuonna 2028 vuosikate riittää suunnitelman mukaisiin poistoihin.
14. ISLAB on saavuttanut hyvin laadukkaista ja asiakastarpeista vastaavasta analytiikasta ja luotettavasta asiantuntijuudesta. Näihin liittyvät mittarit (3) on saavutettu tavoitteen mukaisesti.
- 15. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota talouden tasapainottamistavoitteen haasteellisuuteen. Tavoitteen toteutuminen edellyttää hallitukselta vahvoja toimia maksuvalmiuden osalta. Näitä asioita on tuotu esille tilinpäätösasiakirjassa.**

Houkutteleva osaajayhteisö – Henkilöstö

16. Henkilöstö voi hyvin -tavoite toteutui sairauspoissaoloprosentin mukaan, näitä oli 4,29 % tavoitteen ollessa <4,8 %. Kalenteripäivinä mitattuna tavoite ei toteutunut, 17,3 pv tavoitteen ollessa 15,8 pv.
17. NPS:n avulla mitattu henkilöstökokemus ei toteutunut talousarvion mukaisesti, eNPS -7, tavoitteen ollessa > 20. Tilinpäätöksessä kirjattu arvio henkilöstön kokemuksesta vaikutusmahdollisuuksiensa riittämättömyydestä lienee oikea.
18. Avointen tehtävien täyttöaste ensimmäisen hakukierroksen perusteella oli 45 % ja se jäi paljon tavoitteesta. Indikaattoritieto tältä osin on toki puutteellinen.
19. Koulutuksiin osallistumisen määrällä mitattuna osaamisen kehittäminen ei aivan toteutunut talousarvion mukaisesti, täydennyskoulutukseen osallistui 78 % henkilöstöstä tavoitteen ollessa 80 %. Kehityksen suunta vuodesta 2023 oli kuitenkin positiivinen.

Tarkastuslautakunta

4.4.2025

Tutkimus ja opetus

20. Tieteellisen tutkimuksen kehittäminen toteutui talousarvion mukaisesti, uusia tutkimuksia aloitettiin talousarviotavoitteen mukaisesti eli kaksi.

21. Opiskeluohjauksen laadukkuus toteutui, Cles+ T= 8,8 tavoitteen ollessa 8.7.

Painopistealueet vuodelle 2024

Tarkastuslautakunnan hyväksymässä tarkastussuunnitelmassa määriteltiin painopistealueet vuodelle 2024. Niissä oli paljon sellaisia, jotka on tässä kertomuksessa jo huomioitu talousarvion tavoitteiden toteutumisosiossa.

Tämän lisäksi painopisteinä vuonna 2024 olivat seuraavat:

- ISLAB hyvinvointiyhtymän strategian toteuman seuranta
 - Strategia päivitetty talousarviovuoden 2024 aikana onnistuneesti.
- Sisäinen valvonta ja riskien hallinta
 - Riskit ja epävarmuustekijät tiedotettu. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ohjeistettu ja toteutettu ohjekokonaisuudella, joka pohjautuu hyvinvointialuelakiin, hallintosääntöön ja muuhun normatiiviseen aiheistoon.
- Huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden tarkastelu häiriö- ja poikkeusoloissa
 - Tähän liittyvää tarkastustoimintaa emme suorittaneet talousarviovuoden 2024 aikana.

Arvio talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella ja taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden riittävyttä talouden tasapainotuksen kannalta

Talousarviovuoden 2024 tilinpäätös on alijäämäinen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että tulevina vuosina maksuvalmiuteen tulee kiinnittää tarkoin huomiota varsinkin, kun transitio johdosta yhtymän taseasema on heikentynyt.

Tilinpäätösasiakirjassa mainitut esiteltyt tasapainottamistoimet (kohta 2.1.3.) ja arviot tulevasta kehityksestä (kohta 1.5.) ovat tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan oikeansuuntaisia ja hyvin tarpeellisia. Kuten aiemmin jo tässä kertomuksessa on todettu, niiden toteuttaminen on haasteellista ja vaatii hallitukselta vahvoja toimia. Tarkastuslautakunta arvioi jatkossa näitä.

Tarkastuslautakunta

4.4.2025

Tarkastuslautakunnalle on välittynyt kuva, että ISLABin operatiivisesta toiminnasta vastaavat viranhaltijat sekä hallitus ovat suoriutuneet tehtävästään hyvin ja ovat etupainotteisesti tehneet toimintatuottojen alenemisesta johtuvia toimia.

Tarkastuslautakunta myös kiittää ISLABin viranhaltijoita hyvin valmistelluista ja toteutetuista ajantasaiskatsauksista toimielimen joka kokouksessa.

Arvio tilintarkastuskertomuksen muistutuksista

Tilintarkastuskertomuksessa 2024 ei ole muistutuksia.

Allekirjoitukset

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Reima Härkönen, puheenjohtaja

Kati Åhman, varapuheenjohtaja

Anneli Kainulainen, jäsen

Jaakko Kekoni, jäsen

Soile Kuitunen, jäsen